

KÜRTÖS

XXIV. évfolyam 1. szám

Közéleti havilap

2026. január

Ára 1,00 EUR

Aranyosi Ervin

Hadd kívánjak!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Gondolkodó képességet!
Félelem nélküli létet!
Vidámságot, egészséget!

Hadd kívánjak boldogságot!
Igazságot és jóságot!
Hétköznapi bölcsességet!
Minden rossz itt érjen véget!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Szívből jövő emberséget!
Oda-vissza tisztességet!
Fájdalmaktól mentességet!

Hadd kívánjak boldogságot!
Jóvá váló, szebb világot!
Szeretetet és figyelmet,
legyen vidám minden gyermek!

Hadd kívánjak szebb új évet,
melyben lelkünk újjá éled,
megszabadul minden rossztól,
istentelenül gonosztól.

Hadd kívánjak boldogságot!
Minden ember legyen áldott,
s méltón, szeretetben éljen,
az eljövő szép, új évben!

*„Isten békességre teremtette az embert,
s nem háborúságra, s mindenkinek
megadta a maga helyét, hogy éljen,
s mit végezzen. Az Úristen tudja,
mit csinál.”*

Wass Albert

Új év, régi korlátok

Az új év kezdete mindig különös feszültséget hordoz. Egyszerre ígér új lehetőségeket, és idézi fel a régi kérdéseket. Január elején sokan úgy érezzük, mintha tiszta lappal indulnánk, mégis hamar kiderül: nem minden kezdődik előről. A problémák, a félelmek, a bizonytalanságok gyakran velünk maradnak. Talán nem is azért, hogy megnehezítsék az életünket, hanem hogy alakítsák.

Az akadályokkal való találkozás az emberi élet természetes része. Vannak, akik már egészen korán szembesülnek saját határaikkal, mások csak később, egy váratlan fordulat vagy veszteség után. Ilyenkor könnyű azt érezni, hogy az élet elvette tőlünk a lehetőségeket. Pedig sokszor éppen ilyenkor kezd el formálódni az, ami valóban a mi utunk. Az akadály nem mindig fal. Néha iránytű.

(Folytatás a 12. oldalon)

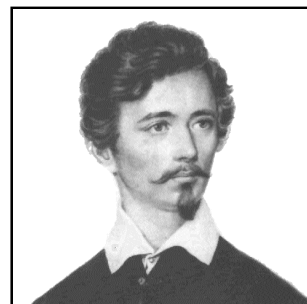
Három életút – egy örökség

Petőfi Sándor, Mikszáth Kálmán és Madách Imre közös vonása, hogy mindhárman januárban születtek, és a magyar irodalom meghatározó alakjaivá váltak. E két utóbbi jeles író ráadásul régióinkban, a történelmi Nógrád vármegyében, a mai Nagykürtösi járás területén látta meg a napvilágot, így munkásságuk még közelebb állhat hozzánk, késői földijeinkhez. Mindhárman maradandó értékeket teremtettek: Petőfi a líra megújítója és a szabadság költője volt, Mikszáth a magyar prózairodalom nagy mesélőjeként az emberi gyarlóságokat és erényeket mutatta be, míg Madách filozofikus drámájával az emberiség örök kérdéseit fogalmazta meg.

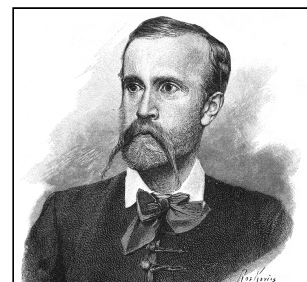
Petőfi Sándor 1823. január 1-jén Kiskőrösön látta meg a napvilágot. A költő az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején, annak kiemelkedő alakjaként ért pályafutása csúcsára. Forradalmi gondolatait, hazaszeretetét a nép nyelvén adta át olvasóinak. Rövid, de annál termékenyebb költői pályája során közel ezer verset írt.

Mikszáth Kálmán Szklabonyán született 1847. január 16-án. Kezdetben novellákat írt, majd regényeket. Hivatali munkáját szerkesztői állásra váltotta, majd élete során újságíró, országgyűlési képviselő, az MTA levelező tagja, a Kisfaludy Társaság és a Petőfi Társaság rendes tagja lett. Jókai mellett ő volt a magyar regényirodalom másik nagy mestere. Műveiben gyakran ábrázolta humorról és ironiával a vidéki nemesség életét.

Madách Imre 1823. január 20-án született Alsósztrégován, és a magyar drámairodalom egyik legnagyobb alakjává vált. Volt költő, író, ügyvéd, politikus, a Kisfaludy Társaság rendes és az MTA levelező tagja. Fő műve, Az ember tragédiája az emberiség sorsáról, küzdelmeiről és reményeiről szól.

Bár Petőfi, Mikszáth és Madách különböző műfajokban alkottak, együtt mégis közös szellemi hagyatéket adtak a magyar kultúrának. Munkásságuk a magyar irodalom gazdagságát, sokszínűségét és időtállóságát jelképezi. Műveik ma is tanítanak szabadságról, emberi sorsokról, hitről és kételyről.

Csoportos menekülés Nagycsalomjáról 80 évvel ezelőtt kezdődött...

Mármint a szlovákiai magyarok deportálása Beneš 33. elnöki dekrétuma alapján az elűzött szudétanémetek helyére. Kálváriájuk 1946. november közepén kezdődött el, és 1947 február végéig tartott. Szűkebb pátriánk számos, magyarok lakta települését is érintette a deportálás.

Ez úgy történt, hogy a deportálás előtti nap megkapták az érintett családfők a helyi szervektől az értesítést arról, hogy bizonyos mennyiségű ingósággal és élelmiszerkészlettel átmenetileg el kell hagyniuk általános munkaerő-toborzásra hivatkozva eredeti lakóhelyüket.

A deportálást fegyveres belügyi és katonai egységek közreműködésével hajtották végre, akik sok helyen körbezárták a településeket, hogy megakadályozzák a szökéseket. Előfordultak esetek, mikor keveseknek sikerült megszökniük az adott településről a deportálás elől, de általánosan megállapítható, hogy a többségük tehetetlenül állt az események előtt.

Keveséb ismert tény, hogy történtek csoportos menekülések is a deportáció elől. Ilyen esetről számolnak be a korabeli források Nagycsalomja községből, ahonnan vagyonukkal együtt menekültek át az országhatár túloldalára a helyi magyarok egy csoportja.

Polgármestereink figyelmébe!

Kevesen élnek már a deportált magyarok közül. Talán már csak azok, akik annak idején kisgyerekként éltek át szüleikkel lakóhelyük kényszerű elhagyását. Ennél fogva ma már alig találkozni olyan idős emberekkel, akik hitelesen el tudnák mesélni, hogyan is zajlott le elűzésük szülőföldjükről. Elképzelhető, hogy leszármazottaik – ma élő gyerekeik, unokáik – emlékeznek még a szülők, nagyszülők elbeszéléseiből, miként is történt a deportálásuk, de sajnálatos módon csak kevesen jegyezték le az akkori szomorú történeteket.

Szinte biztosra vehető, hogy az érintett települések községi krónikájában nincs nyoma a deportálás eseményei megörökítésének, illetve a kitelepített családok nevei feltüntetésének. Egyedül ma már csak az idősebbek emlékezhetnek szüleik vagy közeli rokonaik elbeszélése alapján, hogy a falujukból kiket deportáltak csehországi kényszerszolgálatra.

Idén 80 éve, hogy kezdetét vette a tömeges deportálás. Ennél fogva ajánlom polgármestereink figyelmébe, hogy a kerek évforduló jó alkalmat kínál arra, hogy az érintett településeken, ahol még nincs, emlékművet, emléktáblát vagy emlékoszlopot állítsanak a kitelepített családok emlékének. Annál is inkább szükség van erre, hogy a mai fiatal nemzedék is tudomást szerezzen arról, hogy nyolc évtizeddel ezelőtt milyen sajnálatos drámai események zajlottak falujukban.

Nemrégiben a szlovák parlamentben elfogadott törvény tiltja ugyan a Beneš-dekrétumok vitathatóságát, de szerencsére nem vonatkozik emléket állítani a deportálás elszenvédőinek.

-bégyé-

Erőszakos magyarosítás folyt?

A Magyar Hírlap 2025. december 27-én megjelent számában olvastam Rab Irén „Magyar torzkép a szomszédból” címmel megjelent, tényeken alapuló jegyzetét. Írásának első felében a Magyar Királyság népiskolai törvényéről értekezett. Ebből idézek az alábbiakban:

„Az 1907-ben elfogadott törvény az elemi oktatást az ország modernizációja érdekében ingyenessé és mindenki számára kötelező tette. A törvény a soknemzetiségű országban megerősítette és kiterjesztette az 1868-as nemzetiségi törvényben megfogalmazott nemzetiségi anyanyelvű oktatáshoz való jogot, azaz „Minden növendék anyanyelvén nyerje az oktatást.”

Ennek eredménye tükröződik a rendszeresen kiadott statisztika évkönyvekben is. 1913-ban, az utolsó békeévben 18 507 elemi iskola volt a Magyar Királyság területén, ebből 13 532-ben magyar volt a tanítási nyelv, 2233-ban a román, 1806-ban a horvát és a szerb, 474-ben a német és 380-ban a tót nyelv. A nemzeti kisebbségek a felsőbb iskolákban is ilyen arányban tanulhattak az anyanyelvükön. Ezek a számok az össznépszerűséghez vi-

szonyított nemzetiségi arányokat is jól tükrözik.

Ez a hírhedt Lex Apponyi, ami az ország területén élő nemzetiségeknek annyi kisebbségi sérelmet okozott. Mert a törvény azt is kimondta, hogy minden iskolában, még a nemzetiségi iskolákban is kötelező tantárgy a magyar nyelv. Ez pedig az ő értelmezésük szerint az oktatás rendszerén keresztül történő erőszakos magyarosítást jelentette.”

És most állítsuk párhuzamba a Magyar Királyságban közel 120 éve elfogadott oktatási törvényt a jelenlegi szlovákiai nemzetiségi oktatással. Látunk különbséget? Nem. Hiszen nemzetiségi iskoláinkban is kötelező tantárgy a szlovák nyelv. Mondjuk mi is azt, hogy az oktatás rendszerén keresztül erőszakos szlovákosítás folyik?

Br

**V blízkej budúcnosti ponúkame možnosť bývania
v novovybudovaných nájomných bytoch v obci Ipel'ské Predmostie!**

Lakhatási lehetőséget kínálunk a közeljövőben az újonnan épült bérlakásokban Ipolyhídvégen!

K dispozícií sú byty s nasledovnými parametrami:
3-izbové s rozlohou 79,60-79,92 m²,
2-izbové s rozlohou 48,36-56,50 m²
a jednoizbové s rozlohou 24,72 m².

A következő típusú lakások állnak rendelkezésre:
3 szobásak, 79,60-79,92 m² alapterületűek,
2 szobásak, 48,36-56,50 m² alapterületűek
és 1 szobásak, 24,72 m² alapterületűek.

Info: <https://www.ipelskepredmostie.sk/aktuality> +421474888131

Miről szólnak a Beneš-dekrétumok?

Kis hazánkban az elmúlt év decemberében a Beneš-dekrétumok „felmelegítése” indulatos vitákat gerjesztettek a közösségi oldalakon, a sajtóban és a politikában is. Kétségtelen, hogy sokan sokféleképpen magyarázták az egyik vagy másik oldal igazát.

Nézzük meg a teljesség igénye nélkül közelebbről is, miről szólnak az egykori köztársasági elnök, Edvard Beneš dekrétumai. Tágabb értelemben a második világháború utáni csehszlovák államiaságot megalapozó 143 elnöki dekrétumról van szó. Gyakrabban csak azt a 13 jogszabályt nevezik így, amelyek a csehszlovák nemzetállam megteremtése érdekében az ország területén élő németek és magyarok kollektív bűnösségét rögzítették. Beneš 1945. augusztus 2-án kiadott 33. elnöki dekrétuma járt a szlovákiai magyarok számára a legsúlyosabb következményekkel. A rendelet – híven a kassai kormányprogramban megfogalmazottakhoz – automatikusan megfosztotta őket állampolgárságuktól.

A csehszlovák kormány részéről a deportálás kapcsán a fő cél az volt, hogy megbontsa az összefüggő magyar etnikai területeket, és felszámolja a magyar kisebbséget. A deportálás során Csehországba elsősorban a kisgazdák, a szegényparasztság, napszámosok, a helyi kisemberek kerültek, akikkel szemben az volt a hivatalos cél, hogy a nemzetiségi indok mellett pótolják az ottani munkaerőhiányt. Kitelepítésükkel párhuzamosan az ország északi területeiről szlovák telepeket helyeztek az általuk visszahagyott ingatlanokba.

A deportálás azokat a szlovákiai magyarokat érintette, akiket a 88/1945 számú beneši dekrétumok alapján közmunkára hurcoltak Cseh- és Morva-

országba, általában az elűzött szudatanémetek helyére. Deportálásuk 1946 november közepén kezdődött el, és 1947 február végéig tartott a legnagyobb télen.

Az elmúlt rendszer idején, vagyis a szocializmus építésének évtizedeiben „békésen” szunnyadtak a Beneš-dekrétumok, nem volt ildomos nyilvánosan szóba hozni azokat, legfeljebb időnként a deportálást elszenvadó családokban került említésre, felelevenítésre kitelepítésük története. Viszont a rendszerváltást követően bizonyos fórumokon, úgymond, napirendre került a Beneš-dekrétumok ügye, ám igazából maradt minden a régi, nem született érdemi változás hatályon kívül helyezésükre vonatkozóan. Mi több, a Szlovák Nemzeti Párt kezdeményezésére 2007. szeptember 20-án a Magyar Koalíció Párja kivételével a szlovák parlament összes pártja megszavazta a Beneš-dekrétumok sérthetlenségéről szóló 1487/2007 számú határozatát. Erre fel 18 év elteltével a szlovák parlament 2025. december 11-én olyan törvényjavaslatot fogadott el, amely alapján, ha valaki megkérdőjelezi a Beneš-dekrétumokat, akár hat hónap szabadságvesztéssel sújtható.

Mint ismeretes, Peter Pellegrini köztársasági elnök, gondolom, rövid mérlegelés után aláírta a Büntető Törvénykönyv módosítását. A döntés értelmében hatályba léphet a rendelkezés, amely kriminalizálja a Beneš-dekrétumok máig tartó alkalmazásával kapcsolatos kritikát. Bár a törvény aláírása nem zárja le ezt az ügyet, éppen ellenkezőleg. Az ellenzéki pártok, az SaS és a PS (Progresszív Szlovákia) az Alkotmánybírósághoz fordulnak, a törvény hatályon kívül helyezését, és megszüntetését fogják kérni.

A sajtótörvény értelmében minden sajtótermék első lapszámban közölni kell a kiadó tulajdonosi struktúráját.

A Kürtös című közéleti havilap kiadója, tulajdonosa a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya, melynek címe: 991 28 Vinica, Nekyjská 397/27.

A Beneš-dekrétumok ügye ráirányította a figyelmet a Magyar Szövetségre is, amelynek egyik leghangsúlyosabb témája a dekrétumokon alapuló földelkobzások leállítása.

Pellegrini nyilatkozta a dekrétumokkal kapcsolatban: „Ez egy komoly téma, amelyet egy ellenzéki politikai párt nagyon ügyetlenül nyitott meg, és amely nagy indulatokat váltott ki a területünkön élő szlovákok és magyarok között.” Én teszem hozzá, hogy a PS-ről van szó, arról a pártról, amely a jelenlegi kormánykoalícióra akarta bízni a dekrétumok megoldásának ügyét. Ennek kapcsán akaratlanul is felvetődik a kérdés, hogy annak idején, amikor az MKP egymásután két ciklusban is kormányon volt, miért nem sikerült megnyugtatóan rendezni a Beneš-dekrétumok ügyét? Minden bizonnyal voltak fontosabb és időszerűbb ügyek, amelyek prioritást élveztek a dekrétumokkal szemben. Ugyanakkor később a Most-Híd is két alkalommal kormányon volt, de változatlanul érintetlenek maradtak a felvidéki magyarok szempontjából hátrányos elnöki rendelkezések.

Összeállította: B.Gy.

Visszajelzéseket várunk

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya kiadásában megjelenő Kürtös közéleti havilap idén XXIV. évfolyamához érkezett. Az elmúlt majdnem negyedszázad alatt közel 300 lapszám jutott el olvasóinkhoz. Vannak köztük, akik a kezdetektől hűséges és kitartó olvasói lapunknak. Ha jól emlékszem, az elmúlt évek során egyszer-kétszer a kérésrel fordultunk olvasóinkhoz, jelentkezzenek azok, akik első lapszámunktól mostanáig kitartóan vásárolják és olvassák a Kürtöst, merthogy szívesen bemutatnánk őket lapunk hasábjain. Legalábbis név és lakóhely szerint.

Tudomásom szerint, sajnos, senki sem jelentkezett, ezért ismételt felhívással fordulunk hozzájuk, hogy a cikk végén megadott elérhetőségen jelentkezzenek, hogy egyrészt nyilvánosan is megköszönhessük lapunk iránti hűségüket, másrészt szívesen meghallgatnánk újságunkkal kapcsolatos véleményüket, észrevételeiket. Ezt egyébként olvasóink közül bárki megteheti, sőt, kíváncsian várunk visszajelzéseket arról, hogy mi az, ami tetszik, vagy mi az, ami nem tetszik, illetve miről

írhatnánk többet a Kürtösben. Meglátásaik, javaslataik, ötleteik figyelembe vételével színesebbé, tartalmasabbá tehetnénk lapunkat.

Szívesen helyt adnánk köszöntőknek, megemlékezéseknek, köszönetnyilvánításoknak is, amelyek ráadásul ingyenesek. Akárcsak az apróhirdetések, amelyek szintén hiányoznak a lapunkból. Ugyancsak „hiánycikknek” számítanak a vállalkozók hirdetése, reklámjai, holott járásunk szlovák nyelvű hetilapjában egyre másra találkozni a legkülönbözőbb reklámokkal. Ráadásul olyanokkal is, amelyek egész évben futnak, tehát vállalkozóink részéről nem állja meg a helyét az a kifogás, hogy havilapban nem érdemes elhelyezni reklámokat.

Azzal indítjuk a Kürtös közéleti havilap XXIV. évfolyamát, hogy ebben az évben is várjuk és köszönjük olvasóink kitartását és támogatóink segítségét!

Bodzsár Gyula, főszerkesztő
(mobil: 0918 196 337, e-mail: bodzsar@azet.sk)

A Balassi Bálint Alapiskola karácsonyi műsora

Az adventi időszak egyik legszebb eseménye volt a Balassi Bálint Alapiskola hagyományos karácsonyi műsora, amely idén is meghitt hangulatban, nagy érdeklődés mellett valósult meg 2025. december 19-én az ipolynyéki kultúrházban. A rendezvény nemcsak a közelgő ünnepre hangolta rá a közönséget, hanem lehetőséget adott arra is, hogy a diákok, pedagógusok és szülők közösen élhessék át a karácsony valódi üzenetét: a szeretetet, az összetartozást és az egymásra figyelmet. Az ünnepi műsort Ady Endre Karácsonyi rege című versének szavala-ta nyitotta meg, amelyet Tóth Roland tolmácsolásában hallhattunk. Az előadás méltó bevezetése volt az ünnepi műsornak, hiszen a költemény a gyermekkor tisztaságát, a hit erejét és az emberi szeretet fontosságát állította a középpontba. Ezután Gyurász Szilvia igazgatónő szólt a nézőkhöz, üdvözölte az egybegyűlteket, és kellemes ünnepeket kívánt mindenkinek. Baksa Krisztián polgármester úr is egyaránt mindenkit köszöntött, és békés ünnepeket kívánt. A konferálást Nagy Olivia és Molnár Bálint vállalta magára. Az alsó tagozatos tanulók műsoraiban a régi karácsonyok hangulata elevenedett meg. A második osztályosok mesés előadásában életre keltek a karácsonyi díszek, míg az elsősök verses-zenés jelenetben mutatták be a Mikor jön a Mikulás? című darabot. A harmadik osztály tanulói az első karácsony történetét dolgozták fel, különleges nézőpontból, egy kis számár szemszögéből mesélve el Jézus születésének történetét. A negyedik osztályosok előadása a karácsonyi hagyományok sokszínűségére hívta fel a figyelmet, bemutatva, miként ünnepelnek különböző nemzetek Európá-szerte. A felsőbb évfolyamok műsorai humorral és elgondolkodtató üzenetekkel gazdagították az estét. Az ötödik osztály vidám jelenetei után a hatodikosok saját korosztályuk kérdéseit és dilemmáit jelenítet-ték meg. Külön színfoltja volt a műsornak az iskolához kötődő nép-táncsoport játékos karácsonyváró előadása, amely a hagyományörzés fontosságát hangsúlyozta. Az est egyik csúcspontja a nyolcadik osz-tály modern feldolgozásban bemutatott Karácsonyi ének című előadása volt, míg a hetedikesek egy rendhagyó, humoros tehetségku-tatóval szórakoztatták a közönséget. A műsort a végzősök kibeszélő show-ja zárta, amely méltó lezárása volt a sokszínű ünnepi délelőtnnek. A Balassi Bálint Alapiskola karácsonyi műsora idén is bebizonyította, hogy az ünnep igazi fénye nemcsak a díszekben, hanem a közösen átélt pillanatokban rejlik.

MT

Újra ünneplőbe öltöztettük a szívünket

Meghitt, ünnepváro hangulat töltötte be 2025. december 19-én az ipolyvarbói kultúrházat, ahol az Ipolyvarbói Mikszáth Kálmán Alapiskola és Óvoda karácsonyi műsorát tekinthették meg a szülők, nagyszülők és a falu lakói. Az esemény méltó módon hangolta rá a közönséget az ünnepekre, és ismét bebizonyította, milyen sok tehetség és odaadás rejlik az intézmény falai között.

A műsorban elsőként az óvodások léptek színpadra, akik versekkel, dalokkal, tánccal és egy kedves kis jelenettel csaltak mosolyt a nézők arcára. Őket követték az alsó tagozatos iskolások, akik Mikulást váró jelenetet adtak elő, emellett énekkel és tánccal tették még színesebbé az ünnepi összeállítást.

A műsor csúcspontját a felső tagozatos diákok előadása jelentette, akik a világirodalom egyik legszebb meséjét, Oscar Wilde A boldog herceg című művét vitték színpadra. Az előadás mély mondani-valója, az önzetlenségről és az együttérzésről szóló üzenete mélyen megérintette a közönséget, és méltó lezárása volt az estnek.

Az „Újra ünneplőbe öltöztettük a szívünket” című ünnepi műsor nemcsak a gyerekek ráter-mettséget és lelkesedését mutatta meg, hanem azt is, hogy a közös ünneplés ereje képes összehozni egy egész közösséget az adventi időszakban.

Chudý Erzsébet

Hagyomány és közösség egy asztalnál

Hazai disznóölés falusi módra

Karácsony elmúltával, egy hideg téli reggelen, már pirkadatkor élet költözött az ipolynyéki kultúrházba és annak környékére. Itt vette kezdetét immáron sokadik alkalommal a Csemadok helyi alapszervezete által megrendezett hazai disznóölés, amely ma is sokak számára nemcsak munka, hanem közösségi élmény és ünnep. A résztvevők korán gyülekeztek, hogy együtt elevenítsék fel azokat a szokásokat, amelyek generációk óta meghatározzák a vidéki élet ritmusát.

A nap során mindenki megtalálta a maga feladatát: volt, aki a feldolgozásban segített, mások a konyhában sűrögtek-forogtak. A közös munka során megmutatkozott, mit jelent a kiváló csapatmunka, hiszen a jól összehangolt feladatmegosztásnak köszönhetően minden gördülékenyen haladt. A jókedvről sem kellett gondoskodni: a vidám társaság tréfái, történetei és a forró rumos tea – később egy kupica pálinka – gyorsan felmelegítették a hangulatot. Külön öröm volt megtapasztalni, hogy fiataljaink is érdeklődést mutattak a disznóölés iránt, és az ügyes böllértől igyekeztek ellesni a munkafolyamat minden csínját-bínját.

Kora délután már illatoztak a hagyományos falusi disznótoros ételek: főtt a finom húsleves, rotyogott a friss pörkölt, sült a hurka, kolbász, készült az abárolt szalonna és a disznósajt. Ezek az ízek nemcsak a gyomrot, hanem az emlékeket is megmozgatják, hiszen sokak számára a gyerekkor téli reggeleit idézik.

Az esti disznótorban vidám énekszó és mulatozás mellett mindenki megkóstolta az elkészített finomságokat. A nap végére egyetértettek abban, hogy az ilyen alkalmak túlmutatnak a munkán. A hagyományörzés élő valósággá válik, amikor fiatalok és idősek együtt dolgoznak, tanulnak egymástól, és közben erősítik a közösség összetartozását.

A hazai disznóölés így nem csupán gasztronómiai esemény, hanem a közös múlt és jelen ünnepe is.

Nagy Teréz

Szeretetsütik ajándékba

Az adventi időszak Galábcson a csendes készülődésről, az összefogásról és a szívből jövő apró figyelmességekről szólt. A falu életében különleges kezdeményezés bontakozott ki a karácsonyt megelőző napokban: a szeretet ezúttal illatos, frissen sült sütemények formájában került ajándékba. A sütni szerető háziasszonyok összefogtak, hogy az ünnepek közeledtével ne csak az asztalokra, hanem a szívekbe is melegséget varázsoljanak. A falu kultúrházában serény munka folyt, készültek a mézeskalácsok, aprósütemények és hagyományos finomságok, amelyek mind egy-

egy darabka szeretetet hordoztak magukban. A kezdeményezés célja egyszerű, mégis annál nemesebb volt: mosolyt csalni az arcokra. A szeretetsütiket a karácsony előtti napon minden családhoz elvittük, és voltak olyan, egyedül élő idős lakosaink, akiknek különösen sokat jelent ez a kedves gesztus, a meglepetés az adventi várakozás idején. Az ajándékozás öröme nemcsak a megajándékozottaké volt, hanem azoké is, akik szívvel-lélekkel készítették a süteményeket. Galábcson így vált az advent valódi közösségi élménnyé: a szeretet ajándékba adása, egy doboz süti formájában, csendben, nagy szavak nélkül hirdette az ünnep igazi üzenetét. Mert néha egy falatnyi édesség is elég ahhoz, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz, és emlékeztessük magunkat arra, miről is szól valójában a karácsonyra való készülődés.

Chudý Erzsébet

Hagyományos adventi ablaknyitás Ipolynyéken

A 2025-ös évben immár 3. alkalommal került sor az Ipolynyéki Magyar Tanítási Nyelvű Óvoda által indított adventi ablaknyitás programsorozatra, amelyről talán már elmondható, hagyományosnak tekinthető.

Kezdetben az ovis szülők díszítették fel házaiknak, lakásainak ablakát, és vendégelték meg az ablaknyításra érkező ovisokat, akik szüleikkel és ismerőseikkel érkeztek, hogy együtt készülődjenek az év legmeghittőbb ünnepére, a karácsonyra. Persze, nem ez a dolog lényege, csak a kiegészítője. Hisz a közös éneklés, a találkozások, a gondtalan baráti beszélgetések jelentik azt a többletet, amelyet ezek az alkalmak megadnak. Felfokozott tempójú világunkban ritkán állunk meg csak azért, hogy gyerekeink együtt játszhasanak intézményi kereteken kívül is, vagy hogy a felnőttek kötetlenül beszélgessenek bármiről: családról, gyerekekről, ünnepvárásról, tervekről. Erre is alkalom nyílik ezen találkozások idején, és a forralt bor, a meleg tea, az aprósütemény, a gondosan és ötletesen kidíszített ablakok fénye csak kellemesebbé teszi az általában hideg decemberi estéket. A lelkes ovis szülők csapata az idei évben is bekapcsolódott a szervezésbe, viszont ahhoz, hogy minden nap újabb helyszínen találkozhasunk, szükség volt a település civil szervezeteinek és oktatási intézményének a részvételére is. Nagyon örültünk a helyi alapiskola, a Csemadok-alapszervezet, a vöröskereszt, a sportszervezet és természetesen az önkéntes tűzoltóság támogatásának, akik egy-egy alkalomra vállalták a vendéglátók szerepét. És annak a két családnak is, akik szintén szívesen látták vendégül az „ablaknyitogatókat”, bár már nincs óvodás korú gyermekük. Így december 21-ig mindig más helyszín volt hangos a gyerekek zívajától, a karácsonyi daloktól és a felnőttek jókedvű beszélgetésétől. Már hagyományosnak mondható az is, hogy az óvoda igazgatónője ismét megcsillogtatta költői vénáját, és a házigazdák nevét véletlenül

sem elárulva, versbe és rímekbe szedve jelezte előre a közösségi hálón, hogy hol kell találkozni aznap este. Az érdeklődők – természetesen – mindig sikeresen megfejtették a rébuszokat.

Remélhetőleg e kezdeményezés tovább folytatódik, hisz már kiskortól kezdődően jó példával kell járnunk gyermekeink előtt a közösségépítés terén, megmutatva azt, hogy együtt, megtalálva a közös hangot jobb és élhetőbb lesz a világunk.

Antal Lilla

A TRÓN

A Csemadok Bussai Alapszervezetének tagjai 2025. november 29-én egy újabb színházi előadást tekinthettek meg, ezúttal a budapesti Erkel Színházban.

Mivel az adventi időszak elejére esett az esemény, így az előadásra várakozva próbáltunk már az ünnepekre hangolódni, egy-egy kis karácsonyi ajándékot vásárolni, esetleg csak egy kis kávé elfogyasztani, nassolni. Jó volt kicsit a mindennapi szürkeségből a karácsonyi fénypompába öltözött budapesti utcákon

a csillogó-villogó kirakatokat nézegetni, a hatalmas tömeg között elvegyülve kicsit a nagyvárosi élet hangulatában furdózni.

Viszont vártuk már azt is, hogy a színházi előadás elkezdődjön. Megérte várakozni, ezúttal sem csalódtunk. A TRÓN című musical egy nagyon színvonalas és látványos előadás volt, lenyűgöző díszletekkel, kitűnő szereposztással.

Már önmagában a Hunyadi család

élete történelem: tele családi és társadalmi viszálykodással, trónutódlás körüli bonyodalmakkal és persze nem utolsósorban a szerelmi szálak keveredésével.

A felújított Erkel Színház, a szereplők, a táncosok és a szólóénekesek fantasztikus színészi előadása felejthetetlen élményekben részesített minket.

A pozitív visszajelzések alapján megállapítottam, hogy minden résztvevőnek tetszett ez a kirándulás, így már lelkesen tervezhetjük az ideit is.

Bombor Ivett

Vidám Mikulás-nap az ipolynyéki Balassi Bálint Alapiskolában

2025. december 5-én örömteli hangulatban telt az idei Mikulás-nap az ipolynyéki Balassi Bálint Alapiskolában, ahol a diákok és pedagógusok közösen ünnepelték a tél egyik legkedvesebb napját. A rendezvény különlegessége az volt, hogy a kilencedik osztály tanulói aktív szervezőként kapcsolódtak be a programba, és osztályonkénti csoportos vetélkedőkkel

színesítették az eseményt. A jó hangulatú versenyekbe az iskola valamennyi osztálya és osztályfőnöke is bekapcsolódott. A változatos feladatok között szerepeltek kvízkérdések, ügyességi versenyek és játékos kihívások, amelyek nemcsak a tudást, hanem az együttműködést és a csapatszellemet is próbára tették. A program következő részében a tornateremben

gyűltek össze az alsó tagozatos tanulók, akikhez – nagy örömeikre – megérkezett a Mikulás. A közös találkozást ajándékozás követte, amely mosolyt csalt a legkisebbek arcára. Ezt követően a felső tagozatos diákokhoz is ellátogatott a Mikulás, aki osztályonként adta át az ünnepi csomagokat. A nap vidám hangulatban, sok nevetéssel és közös élménnyel telt, és minden résztvevő számára emlékezetes maradt. Az esemény ismét bebizonyította, hogy az iskolai közösség összefogásával egyszerű programokból is igazán tartalmas ünnep születhet.

MT

ZSÉLYI ALADÁR-EMLEKNAP

December 13-án rendeztük meg Bussán a Zsélyi Aladár-emléknapot. Utunk először Csalárba, Zsélyi Aladár sírjához vezetett. Leróttuk előtte tiszteletünket, koszorút helyeztünk el a sírján, majd meggyújtottunk az ő és a szülei emlékére is egy-egy szál gyertyát.

Ezt követően Bussára mentünk a községi hivatal parkjába, ahol szintén megkoszorúztuk a helyi Zsélyi Aladár-emlékművet. Ezúttal a Magyar Közlekedési Közművelődésért Alapítvány budapesti veterán-repülő tagjai (betegség miatt) nem vettek részt ezen az emléknapon. Sajnos, a társaság oszlopos vezetői és szervezői már nagyrészt kiöregedtek, elfáradtak. Mi, helybeliek, ennek ellenére is, szép számban gyűltünk össze az eseményen, hiszen érezzük, hogy büszkének kell lennünk falunk méltán híres szülöttjére, Zsélyi Aladárra. Minden nehézség ellenére nem szeretnénk feladni vagy kihúzni ezt az emléknapot a naptárunkból, ezért továbbra is minden évben megemlékezünk majd róla...

Köszönöm a Csemadok Bussai Alapszervezetének, a vezetőségnek és Végh Zoltán polgármester úrnak is ezen eseményhez való pozitív hozzáállását, támogatását. Továbbá a Csemadok Csalári Alapszervezetének, valamint a csalári polgármesternek, Ádám Béla úrnak is támogató hozzáállását. Köszönet a CSNTV vezetőségi tagjainak is, hogy elfogadták meghívásunkat, és eljöttek közénk.

A Zsélyi Aladár-emléknap már több mint két évtizedes hagyomány községünkben. Büszkéek vagyunk falunk híres szülöttjére, és a jövőben is tisztelettel emlékezünk meg róla.

Bombor Ivett

Megemlékezés Ipolyi Arnoldra

A Csemadok Ipolykeszi Alapszervezete és a Csemadok NTV vezetősége az ipolykeszi hívekkel és Jozef Slavkovský atyával együtt megemlékezést tartott 2025. december 14-én, a vasárnapi szentmise után falunk jeles személyisége, Ipolyi Arnold beszercebányai és nagyváradi püspök, néprajzkutató halálának 139. évfordulóján.

Az ünnepség Alpek János kántor vezetésével egyházi énekkel kezdődött, majd Böjtös Ildikó egy verset adott elő, és Nagy Janette felolvasta Ipolyi Arnold életének összefoglalóját. A templom oldalán elhelyezett emléktáblához a helyi egyházközség, Ipolykeszi Önkormányzata, a CSNTV elnöksége és a Csemadok helyi alapszervezete helyezte el koszorúit. Az ünnepség a Szózat közös éneklésével ért véget.

Böjtös Ildikó

Január

- Január 2-án Csábon került sor a tízéves Akusztik Quartet újévi ünnepi koncertjére.
- Január 4-én az ipolysági Nagybaldogasszony-templomban nyitotta meg hivatalosan a régióban a jubileumi szentévet Parák József, a besztecebányai püspökség magyar püspöki helynöke.
- Január 8-án Kelenyében mutattak be első szerdai szentmisét Esterházy János boldoggá avatásáért.
- Január 16-án került sor Szklabonyán a hagyományos Mikszáth-koccintásra, ahol az ünnepi beszédet Szászi Zoltán író, publicista tartotta.
- Január 17-én tartotta tisztújító ülését a Csemadok Csalári Alapszervezete, az elnök Farkas Sándor maradt.
- Január 19-én Galántán vehette át a Csemadok Közművelődési Díjat Balík Judit, az ipolynéki Mics Károly Színjátzó Csoport vezetője.
- Január 26-án Ipolybalogon köszöntötték a település nyugdíjas korú polgárait.
- Január 26-án Ipolynyéken, a Csemadok ASZ évzáró taggyűlésén adták át Nagy Teréznek az Ipolynéki Magyar Kultúráért Díjat.

Február

- Február 13-án örök nyugovóra tért a Csemadok Bussai ASZ sokévi elnöke, Vámos Lászlóné.
- Március 14-én Ipolybalogon volt tisztújító ülése a Csemadok-alapszervezetnek, ahol újra Lenický Anettnek szavaztak bizalmat. Ezt követően Lőrincz Sarolta Aranka Szeretettmorzsák c. kötete került bemutatásra.
- Március 16-án tisztújítással egybekötött évzáró közgyűlést tartott a Csemadok Inámi ASZ.
- Február 22-én Csábon Csemadok-evzáró és Lőrincz Sarolta Aranka könyvbemutatója zajlott.
- Február 23-án évzáró taggyűlést tartott a Csemadok Nagycsalomjai ASZ, melyet Hrubík Béla könyveinek bemutatója követett.
- Február 27-én az ipolybalogi alapiskolában rendezték a Tompa Mihály Országos Verseny járási fordulóját.
- Február 28-án, március 1-jén és 2-án mutatta be nagy sikerrel az ipolynéki színjátzó csoport Nóti Károly: Nyitott ablak c. vígjátékát

Március

- Március 7-én Szklabonyán, a Mikszáth-emplékházban a nemzetközi

nőnap alkalmából tartottak összejevetelt, melynek témái a Mikszáth életét beárnyozó nők voltak.

- Március 8-án Bussán tartottak tisztújítással egybekötött évzáró taggyűlést a helyi csemadokosok, ahol Magdi-díjjal ismerték el Pál Katalin és Szenesi János munkáját. Az elnökség összetétele változatlan maradt.
- Március 9-én Esterházy Jánosra emlékeztek Nagycsalomján.
- Március 9-én a Nagykürtösi esperei kerület hívei zárandokoltak el Ipoly-ságra a jubileumi szentévet keretében.
- Március 15-én Ipolyhídvégen került sor a 48-as forradalom és szabadságharc kitörésének 177. évfordulója alkalmából rendezett járási ünnepségre.
- A szabadságharc évfordulójáról megemlékeztek Bussán, Csábon, Inámban, Ipolybalogon, Ipolynyéken, Ipolyszécsénykén, Ipolyvarbón, Kökesziben, Lukanényén és Nagycsalomján is.
- Március 21-én Egressy Zoltán: Sóska, sült krumpli c. komédiájával folytatódott a Csábi Színházi Esték sorozat.
- Március 26-án szakmai napon mutatták be Alsósztrégován, a kastélyban a Madách családdal kapcsolatos új és régi dokumentumokat.
- Március 21-én Családi nap volt Ipolynyéken a Rákóczi Szövetség Iskola-választási programjának keretében.

Április

- Április 26-án Nagycsalomjára látogatott a lévai Garamvölgyi Színpad, akik Ivan Stodola: Még egy csésze teát? c. vígjátékát mutatták be.
- Április 29-én Bussán folytatódott a Mikszáth Irodalmi Kávéházi Beszélgetések programsorozat, ahol a vendég Hrubík Béla volt.
- Április folyamán lezajlottak a beiratkozások a járás magyar tanítási nyelvű alapiskolaiban.

Május

- Május 1-jén májfát állítottak az ipolybalogi Szent Erzsébet parkban és Nagycsalomján, a falumúzeum udvarán.
- Anyák napja alkalmából köszöntötték az édesanyákat Ipolybalogon és Ipolykeszin is.
- Május 10-én Vinfest 2025 néven borverseny volt Ipolynyéken, amelyre 170 bormintát neveztek a borászok.
- Május 11-én a lukanényei templomban leleplezték és megszentelték Kalkutai Szent Teréz anya emléktábláját.
- Május 11-én emlékeztek az ipolybalogi temetőben az 1. és 2. világ-

háborúban elesett katonákra.

- Május 16-án az egészségügyi dolgozóknak odaítélhető Fehér Szív kitüntetést vehette át Koncz Eszter Leszenyéről Szlovákia köztársasági elnökétől.
- Május 17-én a Múzeumok Éjszakája keretében a szklabonyai Mikszáth-emplékházban és a sztrégovai Madách-kastélyban is változatos programokra került sor.
- Május 20-án immár 14. alkalommal került sor az ipolynéki alapiskola szervezésében a Palócföldi Csalogány népdalversenyre
- Május 23-án a Kékkői Vár adott otthont a Balassi éneke c. emlékezésnek.
- Május 17-én tartotta tisztújító területi konferenciáját a Csemadok NTV Ipolyvarbón. Az elnöki tisztséget a következő időszakban Kliment Éva fogja betölteni.
- Május utolsó vasárnapján emlékoszlop-avatással emlékeztek Csábon a 2. világháború befejezésének 80. évfordulójára.
- Május 30-án, az író halálának 115. évfordulóján, ünnepi megemlékezés volt a szklabonyai Mikszáth-emplékházban.
- Május 30-án ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját az Ipolybalogi Magyar Tanítási Nyelvű Óvoda.

Június

- Gyermeknapi programok voltak Csábon, Ipolybalogon, Ipolynyéken, Ipolyszécsénykén és Nagycsalomján is.
- Június elején Csábon, Inámban, Ipolybalogon, Ipolynyéken, Ipolyszécsénykén, Ipolyvarbón és Nagycsalomján is emlékeztek a magyar összetartozás napjára.
- A június 5-6-án Érsekújvárbán megrendezett Csengő Énekszó seregszemlén az Ipolybalogi Művészeti Alapiskola kórusa arany sávot érdemelt ki.
- Június 11-én Kóváron magyarországi zárandokok társaságában mutattak be szentmisét Esterházy János boldoggá avatásáért.
- Június 15-én Nagycsalomján, a szabadtéri színpadon került sor a CSNTV által szervezett kulturális ünnepélyre, a Juniálisra.
- Június 21-22-én immár 10. alkalommal került megrendezésre Csábon a szederFeszt.
- Június 27-én Nyárnyitó volt az ipolynéki tájháznál.
- Június 28-án Szlovákgyarmaton, a falunapon találkoztak a testvértelepülések képviselői.

Július

- Július 5-án rendezték meg Inámban a mézessüti-versenyyel és vitafórummal összekötött jubiláló XXV. Mézfesztivált.
- Július 6-án Kelenyében, a templom falán helyezték el és szenteltek fel emléktáblát Isten szolgája gróf Esterházy János tiszteletére.
- Július 12-én Csábon Mozi a Csillagok Alatt címmel szabadtéri filmvetítésre invitálták az érdeklődőket.
- Július 14-18. között a Csemadok NTV székházának udvarán szervezték a Körtéfa elnevezésű nyári napközis tábor.
- Július 19-én falunappal egybekötött Palóc Ételek Fesztiválja volt Kőkesziben.
- Július 24-27-én tartották Balassagyarmaton a 30. Palóc Búcsú és Folkfesztivált, ahol határmenti együttműködési megállapodást írt alá a Csemadok NTV és a balassagyarmati MKMK.
- Július 26-án jubileumi falunapra került sor Lukanényében.
- Július utolsó szombatján OLOFEST – falusi mulatság címmel került megrendezésre Óvárban a falunapi ünnepség.
- Július 30-én Ipolynyéken felszentelték Balogh Gábor faragott emléktábláját, amely a Csemadok székházának falán kapott helyet.

Augusztus

- Augusztus 1-3. között 21. alkalommal került sor a Szent Korona Ünnepre Ipolybalogon.
- Augusztus 9-én Ipolyszécsénykén került sor a hagyományos Üzen a múlt rendezvényre.
- Augusztus 16-án falunapi ünnepség volt Apátújfaluban.
- Augusztus 17-én a nagycsalomjai Béke parkban emlékeztek államalapító Szent István királyunkra.
- Augusztus 25-én vette át Hrubík Béla a Kallós Zoltán Külhoni Magyarágért Díjat Budapesten, az Országházban.
- Augusztus utolsó hétvégéjén háromnapos Szüreti Fesztiválra és Testvértelepülési Találkozóra került sor Ipolynyéken, sokszínű programmal kísérve.

Szeptember

- A szeptember 1-jei tanévnyitót 17-én a beiratkozási ösztöndíjak átadása követte járásunk magyar tanítási nyelvű alapiskoláiban.
- Szeptember 11-én a járás magyar iskoláinak végzősei a „Nagyjaink nyomában” elnevezésű tanulmányi kirándulás keretében Madách- és Mikszáth-emlék-helyeket látogattak meg.
- Szeptember 13-án ismét Szüreti Vigadalom volt Ipolyhídvégen.

- Szeptember 28-án a 90 éve született Zs. Nagy Lajosra emlékeztek Zsélyben.
- A szeptember 20-án Ipolynyéken megtartott tisztújító közgyűlésen Kiss Beátát választották meg a Csemadok országos elnökének.
- Szeptember 24-én rendhagyó történelemórán vehettek részt a járás alapiskoláinak végzősei az ipolynyéki kultúrházban.
- Szeptember 25-én tudományos nap volt az ipolynyéki alapiskolában „Tudós leszek – Kis Kutatók Éjszakája” elnevezéssel.
- Szeptember utolsó hétvégéjén került sor Inámban a meghurcolt felvidéki katolikus papok és hívek, valamint Mons. Lénár Károly emlékének tiszteletére szervezett X. Kegyeleti megemlékezésre.

Október

- Október 3-án Alsósztrégován gyűltek össze Madách Imre tisztelői a hagyományos irodalmi napok keretében.
- Október 5-én került sor Bussán a hagyományos szüreti ünnepségre.
- Október 6-án rendhagyó irodalomóra került sor a Balassi Bálint Alapiskolában, ahol a vendég Csáky Pál író volt.
- Október 11-én Esztergomban a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend lovagjává avatták Dobos Péter atyát.
- Október 11-12-én 26. alkalommal rendezték meg a magyarnóta-énekesek országos versenyért, az Őszi rózsát, amelynek Ipolykeszi adott helyet.
- Október 18-án a lukanényei kultúrházban mutatta be a Bánfalvy Stúdió a Nicsak, ki lakik itt c. vígjátékot.
- Október 19-én egy, a tájházban helyet kapó emléksarok kialakításával tisztelegtek Ipolybalogon Balogh Gábor emléke előtt halálának 2. évfordulóján.
- Október 24-én Lukanényén a szépkorúakat ünnepelték, külön köszöntve a jubilánsokat.
- Október 25-én Ipolyhídvégen rendezték – hagyományteremtő szándékkal – az I. Palócföldi Egyházzenei Kórustalálkozót 5 kórus részvételével.
- Október utolsó vasárnapján ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját az inámi óvoda, valamint ekkor köszöntötték szépkorú polgártásaikat is a településen.
- Az 1956-os forradalom és szabadságharcról több településünkön tartottak megemlékezéseket, így pl. Lukanényén.

November

- November 12-én hangulatos Diáknapot tartottak az ipolybalogi alapiskolában.

- November 21-én a Virágos Magyarország pályázaton a határon túli települések szlovákiai kategóriájában Csáb lett a fődíjas.
- November 22-én könyvbemutatót tartott a 75 éves Csáky Károly Nagycsalomján.
- November 29-én a Csemadok Bussai ASZ tagjai az Erkel Színházban a Trón c. musicelt tekintették meg.
- November 29-én nyitotta meg kaput a karácsonyi falu Ipolyszécsénykén, valamint ekkor tartottak adventi vásárt Ipolyhídvégen.
- November 29-én közösség- és értéktéremtő munkájáért Kun Ferencz-díjjal tüntették ki Z. Urbán Aladárt.
- November 30-án író-olvasó találkozó keretében köszöntötték Csáky Károly író, költő, etnográfust.

- November 30-án a Csemadok Ipolyszécsénykei ASZ parlament- és színházlátogatással egybekötött kirándulást szervezett Budapestre.

December

- Az Esterházy János boldoggá avatásáért tartott decemberi szentmisét követően a Palócföldért Társulás Esterházy János Emlékérmét kapta meg a nagycsalomjai Pölhös Vendel Esterházy János szellemi örökségének ápolásáért.
- December 5-6-án először a Mikulás érkezett meg Inámba, majd karácsonyváros ünnepi program volt a kultúrházban.
- December 6-án karácsonyi vásárt szerveztek Ipolyszécsénykén.
- December 6-án a Csemadok Inámi ASZ szervezésében Pom Pom meséit láthatták az érdeklődők az ipolynyéki kultúrházban.
- December 7-én zenés Mikulás-város volt a csábi alapiskolában.
- December 13-án Zsélyi Aladár Emléknappal került sor Csalárban, ill. Bussán.
- December 14-én Ipolyi Arnoldra emlékezett a Csemadok Ipolykeszi Alapszervezete és a Csemadok NTV vezetősége az ipolykeszi hívekkel.
- December folyamán az ipolynyéki óvoda pedagógusai és szülői közössége ismét megszervezte az adventi ablaknyitás karácsonyváros programsorozatát.
- December 26-án immár 10. alkalommal került sor karácsonyi koncertre az ipolynyéki templomban helyi és környékbeli énekkarok és szólisták részvételével.
- A karácsony elmúltával a Csemadok Ipolynyéki ASZ tagjai a kultúrház udvarán felelevenítették a hagyományos falusi disznótort.
- December 29-én az Akusztik Quartet adott karácsonyi koncertet Csábon.

Bemutatkoznak járásunk CSEMADOK-alapszervezetei

A Csemadok 75 éve - Lukanénye

Miután Pozsonyban megtartották a Csemadok alakuló közgyűlését 1949. március 5-én, az esztendő végére már 63 alapszervezet létezett az országban. 1955-re a szervezetek taglétszáma már megközelítette az 50 ezret, ezáltal a Csemadok a legnépesebb, legerősebb tömegszervezetté vált. A falvakban is nagyon gazdag volt a kulturális élet. Nem volt, ahol a tél folyamán ne tanultak volna be színdarabot, léteztek dalárdák, táncscsoportok.

Nem volt ez másként nálunk, Lukanényén sem. Községünkben mindig is kultúrát szerető és művelő emberek éltek. A Csemadok, mint alapszervezet, 1957-ben alakult meg. A kulturális élet már előtte is létezett. Budapesti néptáncosok is gyakran léptek fel nálunk az öreg kultúrház hátsó udvarán kialakított szabad-téri színpadon. Madarász Katalin, Jákó Vera, Dóri József, Gaál Gabriella, Dobos Attila.... A helyi amatőr csoportok is rendszeresen tanultak be és adtak elő színdarabokat, éneklőcsoport, táncscsoport működött, sőt, népi hangszereken

játszó zenekara is volt a községnek. A legelső színdarabot 1952-1953-ban Petro Imre (helyi) katolikus pap tanította be. Miután elhelyezték a községből, a csoport vezetését Fonodi József (édesapám) vette át. A Csemadok helyi alapszervezetének megalakulását követően valamennyi kulturális rendezvény szervezése id. Híves Vince nevéhez fűződött. Az alapító tagok között szerepel Híves Márton, Fonodi József, Ohajda (Kis) József, Katkó István, Híves Vince (Jankus) Nozdrovicky József, Tóth Sándor (Gyurik). Első elnöke a megalakult szervezetnek Híves Vince (fényképész) volt. Folytatta a színdarabok szervezését, melyekkel felléptek a környező községekben is.

Karikagyűrű, Fehér László, A fonóban, Sári bíró, Kubo, Jeggyűrű a mellényzebben, Piros butyelláris... mind-mind nagyszerű előadások voltak. Kik is voltak az akkori szereplők? Zatyko József, Híves János, Fonodi József, Fonodi Apollónia (édesanyám) Szladovnyik Imre, Ocsko Pál, Pásztor László, Gyapjas József, Ohajda (kis) József, Híves Mária, Nemcsok János, Nemcsok Zsuzsanna, Tóth Annuska, Nozdrovicky Béla, Híves Jolán, Ocsko Ferenc, Cvengel József, Híves István, Soltész Miklós, Gyapjas Margit, Vladár Rózsika, Német Mária, Ohajda Béla, Hajnár Béla, Tomasik Erzsébet, Skerlec Mária, Botka Endre... és még sokan mások.

Több alkalommal volt községünk vendége maga Ág Tibor, Méry Margit is megfordult Lukanényén mint gyűjtő. Kérésére bemutatásra került a hétköznapi, ünnepi, lakodalmi, leány- és időskori népviselet, amelyről fotódokumentáció készült. A 70-es évek elején már luka-

nényei énekkar is képviseltette magát Zselízen, az országos dal- és táncünnepélyen. Községünk nagyon sok jóhangú szólóénekeskel is dicsekedhetett, akik rendszeres résztvevői voltak a járási és kerületi nótaversenyeknek. Nozdrovicky József, Hajnár Ferenc, Híves István, Nozdrovicky János... csak néhány név a sok közül. Ezen rendezvények színhelye nagyon sokszor volt Lukanénye.

Jeles esztendő volt a szervezet életében az 1972-es év, amikor is Híves Vince vezetésével megalakult a Lukanényei citerazenekar. Az alapító tagok közül már sokan nem élnek, de itt is engedjenek meg néhány nevet: Híves József, Híves János, Híves Vince, Tomasik Pál, Baska László, Tóth János, Lenický József.

Nem sokkal később már utánpótlással is dicsekedhettek, mert egyre bővült a citerazenekar fiatalokkal: ifj. Híves Vince, ifj. Híves József, Urbán Ferenc, Antolík János, ifj. Híves László, Tóth László, akik az idősebbekkel már országos rendezvényeken is citeráztak Pozsonyban, de számos helyi rendezvényen felléptek. Őket követték: ifj. Lenický József, Tóth Sándor, Kovács József, Tomasik Timotej, Varga Zoltán. Néhány év elteltével a

zenekar vezetését Tóth László vette át. Nagyon sok fellépésen vannak túl, számtalan díjban, elismerésben részesültek, rendszeresen lépnek fel külföldön, sőt, már saját lemezük is megjelent.

Az elmúlt esztendők során községünkben többen ellátták a Csemadok-elnöki funkciót, valamennyien nagy odaadással végezték a rájuk bízott munkát. Szeretném megemlíteni Gyapjas József nevét, aki a 80-as években volt a szervezet elnöke. Nagyon aktív kulturális munkát végeztek még akkori pedagógusaink, Mitacz Károly, Mitacz Margit, Híves Rozália, Tóth András. A pedagógusi munkájuk mellett szavalóversenyek győztesei, sok-sok gyerekszíndarab, női éneklőcsoport sikerei, kézimunka-kiállítások, tanfolyamok, tollfiosztók megszervezése fűződik a nevükhöz. Kulturális életünk aktív szereplője még községünkben Szabó Anna vers-, mese- és prózamondó, aki sok-sok éven keresztül képviselte községünket járási, kerületi és országos versmondó versenyeken.

1980-ra készült el községünkben az új kultúrház, amely sokkal nagyobb számú közönség befogadására szolgál. Egyre több kultúrrendezvény kapott helyet, sorra érkeztek a magyarországi fellépők, de ugyanúgy működtek a helyi csoportok is. Nálunk került megrendezésre a „Tavaszi szél vizet áraszt” országos döntője, amelyet jómagam vezethettem – konferálhattam.

1995-től az állami támogatás megvonása miatt megszűntek az addig fizetetten működő járási titkárságok, melynek következtében a 90-es évek vége felé elmaradozni látszottak a kultúrrendezvények, fellépések, színházi előadások.

Közel 10 év kihagyás után fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy mi lenne, ha újra próbálkoznánk a hagyományörző csoportok visszaállításával. Szüleim állandó szereplői voltak a helyi színdaraboknak, édesanyám nagyon szépen énekelt, sok népdalt tanulhattam tőle. Saját magam is gyakori szereplője voltam a Mitacz Károly által tanított színdaraboknak, valamint az id. Híves Vince által vezetett néptáncsoportnak Berec László, Szabó Bandi, Ivanics István, Fonodi Mária és Katkó Valéria társaságában. A 80-as években jómagam vittem tovább ezen csoportot Tóth Ferko, Ferenčík Boženka, Szladovnyik Katka, Nemcsok László, Híves Ferenc, Katkó Márta fiatalokkal.

2005-ben, akkor már a helyi Csemadok alapszervezetének elnökeként (amelyet ifj. Mitacz Margittól vehettem át) újrászerveztem a színjátszó csoportot. Valamennyi bemutatott színdarab szervezője, forgatókönyvírója, rendezője voltam. Sokan nem jósoltak nagy jövőt neki, de a lelkesedés és az odaadás meghozta a gyümölcsét. Telt kultúrház előtt mutattuk be a „Kincskeresők” című színdarabot 12 szereplővel. Tettet tett követett, következett a „Bort, búzát, békességet”, a „Mág-nás Miska kéhemalásán”, a „Piros butyelláris”, a „Debreceni lunátikus”, a „Liliomfi”, az „Amerikából jöttem” és az „Isten véled, édes Piroskám”. Szeretnék kiemelni néhány szereplőt, akik nélkül az előadások nem lettek volna ilyen sikeresek.

Tomasik Zoltán, Török Teréz, Híves János, Híves Magdolna, Tóth Ágnes, Cvengel Julianna, Ohajda Mária, Skerlec Szabolcs, Varga Árpád, Gyuros Mária, Fonodi Miklós, Kovács József, Kovács Klára, Kuzma Monika, Antolík Henrietta, Tomasik Veronika, Tomasik Timotej, Híves László, Nozdrovicky István, Bodzsár József, Nemcsok Attila, Ocsko Tibor.

„Csilagok” néven ifjúsági színjátszó csoport is alakult. Nagy sikerrel mutattuk be a „Vén szerelemes” és a „Táncos csizma” című darabokat.

2011-ben lettem vezetője a régi magyar népdalokat felelevenítő asszonykórusnak, melynek több tagja már a 70-es évekbeli népdalkörnek is a tagja volt: Fonodi Apollónia, Buris Erzsébet, Juhász Mária, Tomasik Erzsébet, Nemcsok Erzsébet, Tomasik Mária, Lukács Katalin, Cvengel Julianna, Fonodi Monika, Lőrinc Valéria, Belá Erzsébet, Hampachel Judit, Balko Zsófia. A későbbiekben csatlakozott a csoporthoz Fekete Viktória, Kuzma Monika, Nemcsok Katalin, Ocsko Mária, Baska Marianna, Antolík Henrietta, Tóth Ágnes, Híves Magdolna, Nagy Magdolna, Híves Éva. A csoport, ápolván a helyi hagyományokat, népviseleti ruhában (rakott szoknya, legalább 1 alsószoknya, pruszlik, villuska és konty) lépett fel a rendezvényeken. A népdalokat

javarészt Fonodi Apollónia által ismertük és tanultuk meg. A helyi rendezvényeken kívül falunapokon Kóváron, Keszthőcon, Zsélyben Apátújfaluban, Bátorfaluban, Nagycsalomján, nyugdíjas-találkozókon, Juniálison léptünk fel több alkalommal, meghívást kaptunk a Kisudvarnokai „Pünkösdi rózsza” nagyszabású fesztiválra is, de énekeltünk Erdélyben és Vásárhelyen is.

2013-ban szórakoztatás céljából bővítve lett az énekesrepertoárja a 80-as és 90-es évek slágereivel, melyhez Antolík Darina és Török Terka is csatlakozott. Ezen csoportunk is sok sikeres fellépésen van túl.

Több esztendőn keresztül rendszeresen ellátogattunk Budapestre, ahol színházi előadásokat néztünk meg. Évente szerveztünk kirándulásokat fürdőhelyekre csapatépítés céljából. Bekapcsolódunk községeink szakrális emlékeinek feldolgozásába, a községeink központi parkjában lévő emlékművek átadásán biztosítottuk a kultúrműsort, március 15-i járási ünnepség aktív szervezői voltunk községeinkben, megünnepelhetjük kultúrházunkban a magyar szórvány napját, énekeltünk Lénár Károly emlékművének átadásán. Ezen rendezvények rendszeres résztvevője Mgr. Híves István zeneiskola-igazgató is, aki furulyán, klarinéton vagy tárogatón szólaltatja meg a szebbnél szebb dalokat. Aktív szereplők voltunk a „Nyáj őrízte a pásztort” – Lénár Károly elhurcolásáról szóló film készítésében (Szekeres Éva filmje). Szerepeltünk a DUNA TV Hazajáró c. műsorában, ahol hagyományörző tollfeszítőt mutatunk be, de zenéltek citerásaink is.

A hagyományörzés több formáját igyekszünk évente feleleveníteni. Több alkalommal készítettünk hagyományos ételeket, kenyeret sütünk, rétest húzunk, lek-várt főzünk. Farsangkor tollfeszítőt tartunk, mákos kukoricát kínálunk pampuskával és herőkével, gyermekprogramokat biztosítunk, kabaréjelenettel szórakoztatunk, nótázunk, és szól a citera is. Kézimunka-kiállításokat szervezünk, itt is nagy hangsúlyt fektetve a helyi hagyományok megőrzésére, régi bútorkkal kiegészítve. Idén első alkalommal tartottunk tökfesztivált, melyre 4 községből hívtunk vendégeket, felelevenítve tágabb környezetünk régi szokásait. Karácsonykor adventi gyertyát gyűjtünk, betlehemet állítunk, kirakodóvásárt szervezünk, ételt-italt osztunk, és élményvonatozunk a párkányi kisvonattal községeink utcáin.

Meghívásunkra 6. alkalommal vendégszerepelt községeinkben a Budapesti Bánfalvy Stúdió, legutóbb a „Kölcsönlakás” című darabot mutatták be a nagyszámú közönség előtt.

A Csemadok 75 esztendejét összefoglalni (Lukanényén) néhány mondatban nagyon nagy feladat. Nagyon sok név, apró részlet, általam ismert történet népdal, énekek, ételek, népviseletünk pontos leírása, villuska és a konty elkészítése... maradt ki ezen írásomból, melyeket nagyrészt édesanyám, Fonodi Apollónia elmondása alapján volt lehetőségem megismerni.

Sok jó barátot, rokont, segítőkész embert tudhattam magam mellett, valamilyen általam készített rendezvény, kulturális esemény szervezőjeként. Amíg érezzük az emberek szeretetét, a pozitív visszajelzést, amíg telt kultúrház előtt tudunk fellépni, mindaddig folytatni szeretnénk ezt az igényes, nagyon sok szabadidőt, kitartást igénylő munkát, amelyért hála és köszönet nemzetiségi kultúránk valamilyen volt és jelenlegi képviselőjének.

Balko Zsófia

Jubileumi templomi karácsonyi koncert Ipolynyéken

Ünnepi fénybe öltözött az ipolynéki Szent István király templom december 26-án, és megtelt padosorok fogadták mindazokat, akik részt vettek a jubileumi, immár 10. alkalommal megrendezett templomi karácsonyi koncerten. Az esemény az elmúlt évtized során nemcsak zenei élménnyé, hanem a közösség egyik fontos karácsonyi találkozásává vált.

A koncert különlegességét idén is az adta, hogy felnőttek és gyermekek együtt léptek a közönség elé. A legkisebbek tiszta hangja, lelkes előadása megható pillanatokat szerzett a hallgatóságnak, míg a felnőtt kórustagok és szólisták tapasztalata ünnepélyes keretet adott a délutánnak. A generációk együttműködése jól tükrözte a koncert üzenetét: a karácsony összeköt, hidat épít múlt és jövő között.

A rendezvény a helyi Csemadok-alapszervezet indítványozásában valósul meg, ahol mindig kapnak bemutatkozásra lehetőséget a helyi alapiskola tanulói is. A koncertet Tóth Roland 5. osztályos tanuló szavalata nyitotta, majd az iskola gyermek-kórusa fülbemászó karácsonyi melódiákat adott elő. Az iskolások műsorában fellépett Bojtos Vince 4. osztályos tanuló, aki szóló-énekével és Tóth Roland, aki hegedűjátékával aratott sikert.

Első alkalommal szerepelt a koncerten a Magvető Keresztény Ifjúsági Szervezet, amely helyi és környékbeli fiatalokból álló formáció. Dicsőítő dallamok hangzottak el tolmácsolásukban, a saját zenei kíséret pedig emelte előadásuk színvonalát.

A Csemadok Ipolynéki Alapszervezetének énekkara a koncertek állandó résztvevője. Műsorukban hagyományos karácsonyi énekek, klasszikus egyházi dallamok és modernabb feldolgozások egyaránt helyet kaptak. Szólóénekesek – Rados Rita és Rados Tamás – fellépése különleges, bensőséges hatást teremtett. Az általuk előadott dalokon keresztül egyszerre idéztük fel a várokozás csendjét és az öröm beteljesedését. Ilyenkor a hang nemcsak dallamot hordoz, hanem hitet, alázatot és szeretetet közvetít, amelyek a közösség lelki egységét erősítik.

A változatos zenei összeállítás lehetőséget adott arra, hogy minden korosztály megtalálja a szívéhez közel álló dalt, melódiát. A templom kiváló akusztikája tovább mélyítette az élményt.

A jubileumi alkalom során többen is felidézték az elmúlt évek emlékeit: az első, szerényebb koncertet, a folyamatosan bővülő résztvevői kört, valamint azt az elkötelezett munkát, amelynek köszönhetően a rendezvény évről évre megvalósulhatott. Ez a koncert nem jöhetne létre a közreműködők, a felkészítők és a támogató közösség összefogása nélkül.

Az est végén hosszan tartó taps köszönte meg a fellépők munkáját. A jubileumi templomi karácsonyi koncert ismét bebizonyította: a zene képes megállítani az időt, elcsendesíteni a hétköznapiakat, és valódi karácsonyi üzenetet közvetíteni – együtt, kicsik és nagyok, immár tíz éve.

Nagy Teréz

Új év, régi korlátok

(Folytatás az első oldalról)

Különösen nehéz ez egy olyan világban, amely állandó teljesítményt, gyors alkalmazkodást és folyamatos megújulást vár el. A változás szinte törvényként nehezedik ránk. Módszerek, struktúrák, biztosnak hitt utak egyik napról a másikra elavulhatnak. A kérdés nem az, hogy lesz-e változás, hanem az, hogyan viszonyulunk hozzá. Mereven ragaszkodunk a megszokotthoz, vagy

képesek vagyunk tanulni belőle?

Az érett ember nem az, aki minden változást lelkesezéssel fogad, hanem aki képes különbséget tenni. Nem adja fel könnyen azt, ami érték, de nem görcsöl rá arra sem, ami már nem visz előre. A hűség nem egyenlő a mozdulatlansággal. Sokkal inkább azt jelenti: a lényeghez maradunk hűek, miközben az eszközök változhatnak.

Az új év ezért nem csupán új célok kitűzésére hív, hanem belső tisztázásra is. Mit tartunk valóban fontosnak? Mi az, amihez ragaszkodunk megszokásból, és mi az, ami valóban éltet? Ezek a kérdések nem hangosak, és ritkán adnak azonnali válaszokat. Inkább csendet kérnek, időt, őszinte szembenézést. A haladás legtöbbször nem látványos. Nem mindig új kezdetekben, hanem finom irányváltásokban mutatkozik meg. Abban, hogy másként reagálunk, mint korábban. Abban, hogy nem menekülünk el az első nehézség elől. Abban, hogy elfogadjuk: nem minden rajtunk múlik, de ami igen, azért felelősek vagyunk.

Amikor akadályba ütközünk az előttünk álló év során, érdemes megállni egy pillanatra. Nem azért, hogy feladjuk, hanem hogy megértsük. Lehet, hogy az akadály nem elzárja az utat, hanem kijelöli. Nem ritka, hogy az élet éppen a határainkon keresztül vezet tovább. Az út sokszor nem ott van, ahol keressük – hanem ott születik meg, ahol kénytelenek vagyunk másképp gondolkodni, másképp élni, mélyebben bízni. Az új év így válhat valódi kezdéssé: nem attól, hogy minden megváltozik, hanem attól, hogy mi változunk meg benne.

Balga Zoltán

A Csemadok

**Ipolynéki Alapszervezete mellett működő
Mics Károly Színjátszó Csoport
bemutatja**

**SOLT ENDRE: NINCSENEK
VÉLETLENEK**

című kétfelvonásos vígjátékát.

Az előadások időpontjai:

február 13, péntek 18.00

február 14, szombat 17.00

február 15, vasárnap 15.00

**A jegyek a BARTEX üzletben február 1-től
vásárolhatók meg elővételben 5 euró értékben.**

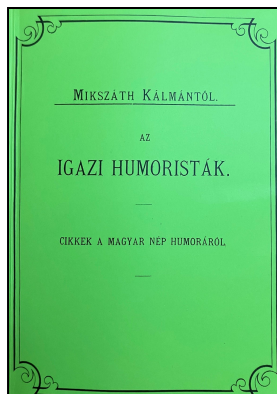
Mindenkit szeretettel vár a rendezőség!

Könyvajánló

Mikszáth Kálmán:

Az igazi humoristák.

Cikkek a magyar nép humoráról

Mikszáth Kálmán írásainak egyik legeredetibb vonása a humor. Művei bővelkednek humoros elemekben, amelyeket az élet különféle területein fedez fel, lát meg, ill. humorral rajzolja meg alakjait is. A címben említett könyv először 1879-ben jelent meg Szege- den, Endrényi Lajos és társánál, még a Tót atyafiak és A jó palócok c. elbeszéléskötetek megjelenése előtt 2-3 évvel, amelyek az író iro- dalmi sikereit elindították. Ennek a

kiadványnak a reprint kiadása látott napvilágot a Barnaföldi Gábor Archívum gondozásában. Mikszáth így indítja a kiad- ványt: „Ezen könyvem ajánlom az én szelid csendes falumnak.” Majd a könyv Előszavában részletesebben is kifejti ajánlásának okát: „Nem azért ajánlom pedig könyvem az én csendes szülőfalumnak, hogy ott valaki megvegye s még tete- jébe el is olvassa. Ha a nótárius ur sorba venné ujjain azokat, akik a betűhöz értenek, bizvást zsebre tehetné az egyik kezét. Nem vesznek ott meg egyéb könyvet, csak kalendáriumot, azt is százesztendőst, mely azonfölül, hogy az unokák unokáinak is mutatni fogja az időjárást, egyszerűen mind összeköttetésben tartsa őket az égi hatalmasságokkal is, mivel a százéves naptárnak imádságos könyv az egyik fele. Hanem azért ajánlom nekik ezt a könyvet, mert tőlük tanultam, ami benne van. Ha van benne valami érdemes, az az övék. S van benne. Mert sok könyv mutatja már ezt a nemzetet karddal kezében. Jó katonának mondja mindenik. Sok könyv figyelte már meg fájdalmait, bajait, mutatja sirva, festi türe; látjuk daczolva, ránczba vont szemöldökkel. Férfias mindig. Lássuk most egyszer pongyolán mosolyával. Naiv akár egy gyermek. S ez a mosoly a tükör, melyből igazi szépségben tündöklik vonzó arcza. Jó kedve morzsáit szedegettem össze, - kevés fáradtsággal. Jártam a rónát, a hegyeket s mikor a busongó nótá, mely az ország egyik szélétől a másik széleig szolgálja a sziveket, elhal az ajkakon szelid humorban csöppen el a fájdalomtól, az ami még meg- maradt. Csintalan szavakban dugja ki körmeit a dévajság. Játszi naivsággal szólja el magát az együgyűség. S még az is szeretet- reméltó. Mivelhogy azonban még sem voltam mindenütt, s könnyen megeshetik, hogy amit némely nemes helységről elmondtam, az annak zokon eshetné vagy hogy nem is hitele- sen van róla leszábva, az akkor, - egyszer mindenkorra kijelen- tem - a szomszéd faluban történt.” Mikszáthot leginkább saját soraival tudjuk tehát ajánlani a kedves olvasónak. De azért, hogy kicsit közelebb hozzuk, hogy az író hol találta meg a humor forrásait, lássuk az egyes „cikkek” címeit: Előszó, Humor az utcán, Humor az aktákban, A magyar nép bogarai, Népies észjárás a tudományban, A síratok humora, A megcsú- folt falvak, Epilóg. Tehát ha a tisztelt olvasó könnyedebb olvas- mányra vágyik a mindennapok nyomasztó hírözönével szem- ben, ajánljuk szíves figyelmébe a címben jelölt könyvet vagy bármelyik más Mikszáth-írást. Higgyék el, megéri!

-ná-

Régi nótá,

bíres nótá

Járásunkban az idén 27. alkalommal rendezzük meg a magyarnóta-énekesek országos versenyét Őszirózsa címmel. Úgy gondoltuk, hogy a magyar nótá népszerűsítését havilapunkban is vállaljuk azzal, hogy minden számunkban leközlünk majd egy-két nótát, melyek közt lesznek örökzöldek, népszerűek, de kevésbé ismertek vagy ismeretlenek is.

Ezüst hajú öreg apám, rég meséltél nekem
Az ablakon beszűrődő holdsugár fényében.
Mégis, hogyha most mesélnél, úgy örülnék néki,
Pedig ma már gyermekemnek én szoktam mesélni.

Réges-régen elköltöztél, mégis itt vagy köztünk,
Nép estéken poharunkkal téged is köszöntünk.
/:Nótáid is eldaloljuk, azt a sok-sok szépet,
Ezüst hajú öreg apám, nem felejtünk téged.:/

Sirat engem az őszi szél, a levelek csak énértem hullnak.
Azt üzenik, közel a tél, utamon már rózsák sosem nyílnak.
Szél, ne sirass engem, van még jó pár évem, hogy a boldog
szerelemről daloljak.

Ha egy kislány элем jönne, megcsókolna, megölelne,
talán rólam álmodozna holnap.

Engem sirat az őszi szél, susogását mégis szépnak hallom.
Hajamon már csillan a dér, mégsem borul reám még az alkony.
/:Elmentek a fecskék, hűvösek az esték, de én tudom, jön még
tavasz a télre.

Felnézek a csillagokra, valamennyi azt ragyogja,
nincsen még a szép napoknak vége.:/

Hogyha a világon bor se volna, akkor itten de rossz volna.
Így még valahogyan csak kiállok, jóban-rosszban a világon.
/:Mert, ha beteg is a szívem tája, ott a patika a kis kocsmába.
Még a recepicét azt se kéri, orvosságom ha kimérik.:/

Vízzel több ám a baj, mint a borral, várjunk sógor csak a sokra.
Bárha borözön is eljöhet még, arra osztán befizetnék.
/:Prédikál a papunk össze-vissza,
végül a borocskát mind megissza.
Mert, ha a világon bor se volna, akkor itten de rossz volna.:/

Ácsi, ácsi, ide hallgass rám, ácsi, ácsi, húzd el a nótám.
/:Azt húzzad, hogy rossz a világ, jóért vissza jót sosem ád,
ács, ácsi, de bolond a világ.:/

Ácsi, ácsi, jaj, de szerelmes vagyok, ácsi, ácsi, a szívem dobog.
/:Azt húzzad, hogy szép a világ, nekem nyílik minden virág,
ács, ácsi, de szép a világ.:/

Január a kertekben

Január az újrakezdés és az előttünk álló tizenkét hónap tervezésének ideje, a kertészeti év egyik legfontosabb hónapja. Most van idő átgondolni, ellenőrizni, javítani és előkészíteni mindazt, ami tavasszal és nyáron meghatározza a kert állapotát. Régen látott hótakaró borítja a tájat, védelemmel és vízkészlettel ellátva a földeket.

A januári kertészkedés a védelemről és a megelőzésről szól. Sokan gondolják, hogy a hideg beálltával a növények nem igényelnek törődést, pedig az örökzöldek vízpótlása vagy a csúszásmentesítés helyes megválasztása döntő lehet kertünk jövő évi állapota szempontjából.

A vastag hótakaró elolvasása jelentős vízkészlettel tölti fel a talajt, ezért ha a kerti utakat tisztítjuk, igyekezzünk egyenletesen széthordani a kertben az ellapátolt hőmennyiséget. Ha nagy kupacokban dobáljuk a pázsitra, tavaszra bepállhat alatta a fű: hófoltosságnak nevezzük ezt a jelenséget, amikor penészes, rothadt kisebb-nagyobb területek jelennek meg az amúgy zöld fűben. Ha a fűünk fölé a hóra szárított, porított, komposztált szarvasmarh trágyát szórunk ki, ez az olvadó hólével bemosódik a talajba, szerves anyaggal látva el kihajtáskor a gyept.

Most, hogy ekkora hőmennyiség esett, védeni kell az örökzöldeket is. Kössük össze az oszlopos formájú örökzöldek hajtásait alulról indulva, vagy legalábbis rendszeresen rázzuk le az ágakról a havat. Ha ez elmarad, a hó nyomása miatt a felfelé törő hajtások szétbuknak. Sajnos az örökzöldek ezt nem tudják kinőni, és tavasszal csak erőteljes visszavágással tudjuk a formáját visszaadni a növényünknek.

Az utak, járdák csúszásmentesítését, ha csak egy mód van rá, ne konyhasóval végezzük, mert a benne lévő nátrium mérgező a fűnek és a növényeknek. Szórjunk inkább homokot, fűrészpport. Sok helyen van fatüzelésű kazán, a fahamuból származó kálium hasznos a növényeknek, gyepeknek, ezt is használhatjuk csúszásmentesítésre.

A januári kertbejárás nem hosszú, de annál fontosabb. Ilyenkor érdemes végigsétálni a kertben, és megfigyelni, hogyan viselték a növények az őszi és téli időjárást.

A lomb nélküli fák és bokrok szerkezete jól látszik, így könnyebb észrevenni a letört vagy megsérült ágakat, a fagy okozta repedéseket, illetve a rágcsálók nyomait, különösen fiatal fák körül. Ezek a jelek sokszor csak ilyenkor tűnnek fel igazán. Ha időben eltávolítjuk a sérült részeket, vagy megvédjük a növényeket, tavasszal már egy egészségesebb kert indul fejlődésnek.

A metszés kérdése januárban gyakran bizonytalanságot okoz. Pedig megfelelő körülmények között ez az egyik legalkalmasabb időszak bizonyos növények számára. Januárban elsősorban az alakító és ritkító metszések kerülnek előtérbe. Általánosságban elmondható, hogy ebben az időszakban jól metszhetők az alma- és körtéfák, valamint több bogyós gyümölcsbokor is. Ezeknél a növényeknél a régi, elöregedett vagy befelé növekvő ágak eltávolítása segíti a későbbi egészséges fejlődést és a jobb termést. A legfontosabb szabály: csak fagymentes időben dolgozzunk, és mindig éles, tiszta szerszámot használjunk.

Bár a vetés még távolinak tűnik, a tapasztalt kertészek tudják: a jó termés már télen elkezdődik. December és január eleje a tervezés hónapja, amikor elő lehet venni a tavalyi tapasztalatokat, és átgondolni, mi működött jól, és min lenne érdemes változtatni.

A vetőmagtervezés során nemcsak azt érdemes eldönteni, mit szeretnénk termesztetni, hanem azt is, hogyan. Tervezzük meg a vetésforgót, az ágyások elrendezését, válasszuk ki a vetőmagfajtákat, hogy ezzel a későbbiekben már ne legyen dolgunk.

Ebben a hónapban sok előkészítő munka már a házban történik. Ilyenkor lehet átnézni a cserepeket, palántázóedényeket, beszerezni a megfelelő földkeverékeket, és kijelölni azt a világos helyet, ahol később a palánták fejlődhetnek.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy rendet tegyünk a tárolókban, fészerben vagy garázsban, ideális időszak arra, hogy a kerti eszközökkel foglalkozzunk. A megtisztított, megélezett szerszámokkal könnyebb és biztonságosabb a munka, ráadásul az élettartamuk is jelentősen meghosszabbodik. Ilyenkor érdemes eltávolítani a rozsdát, ellenőrizni a nyeleket, csavarokat és szükség esetén cserélni a kopott alkatrészeket.

Amikor a jóslat valóra válik...

A Gólem-effektus

Az iskolában sokszor észre se vesszük megnyit számít, mit gondol a tanár a gyerekről. Ha az elején azt mondja magában, hogy „ez a gyerek problémás”, onnantól kezdve másképp bánt vele. Kevesebbet kérdez rá. Hamarabb rászól. Már előre számít a bajra. A gyerek pedig reagál. Feszültebb lesz. Figyelmetlenebb. És tényleg rosszabbul teljesít. Ez az önbeteljesítő jóslat. A hatalmi különbség itt nagyon számít. A tanárnak nagyobb a befolyása a diákra, felelőssége is ezért jelentős.

A gyerek gyakran nem tudja irányítani a helyzetet, a tanár esetleg „ráül”. A rossz elvárás rossz viselkedést szül. Ez a Gólem-effektus.

Sokszor a tanár sem akar rosszat. Lehet előítéletek, régi konfliktusok állnak a háttérben. Volt egy nehéz osztálya? Volt egy nem megoldott traumája, amit nem oldott meg magában, és lehet, újra generálja, stb.? Ezek a dolgok kivetítődnek az új gyerekekre. A gyerekek pedig alkalmazkodnak. Megint egy önbeteljesítő jóslat!

Ez nem csak az iskolában működik így! Közösségi, állami, politikai szinten is ugyanez a helyzet. Ha például egy nemzeti kisebbséget eleve gyanakvással kezelnek, és azt feltételezik róla, hogy veszélyt rejt, az olyan, mintha „rossz diákként” kezdenék el kezelni. A hatalmi különbség ez esetben is hatványozott. Az állami vezetőknek hatalmas a befolyásuk, a polgárok kiszolgáltatottak. Ha rosszat feltételeznek, a közösség megérzi. Bezárkózik. Védekezik. Már előre számít a támadásra. Erre aztán a többség reagál: látják milyenek. Így újra önbeteljesítő jóslat lesz belőle.

A múlt öröksége is számít. Kimondatlan sebek, feldolgozatlan traumák hatnak mindkét oldalra. Ha nem szabad beszélni róluk, az előítéletek megmaradnak, és a felszín alatt generalizálják – gerjesztik saját magukat. És újra elindul a kör!

Ahogy az iskolában sem a megbélyegzés visz előre, hanem a megértés és a reális elvárás, úgy a közéletben is ez a fontos. Akár egy gyerekről, akár egy tágabb közösségről van szó, azzá válik, aminek nézik. Nem csak elmélet. Tapasztalat. Amit nap mint nap látni lehet. Egy Popper Péter idézettel végezném be eszmefutatásom, amely így hangzik:

„Önbecsülés nélkül hamar lezüllik az ember. Hiszen aki nem számít, bárhogyan viselkedhet. Ugyanígy lezüllik az a társadalom is, aki nem becsüli az egyént.”

Régi szokások, hiedelmek a palócoknál január havában

Szűkebb pátriánkban, az Ipoly mentén sokan ismerik az Ipolybalogon élő Lőrincz Sarolta Arankát, a palócság értékmentőjét. A nyugalmazott óvodapedagógus munkásságával, tevékenységével nagyban hozzájárult a szülőfaluja és a palóc régió történelmének, hagyományainak megismertetéséhez. Könyvei segítségével a népszokások, a népi hagyományok, a régió történelme elevenedik meg és válik elérhetővé több generáció és más vidék lakói számára is.

Lapunkban hónapról hónapra közöljük a Felvidék.ma-val párhuzamosan a palócoknak az egyes hónapokhoz fűződő régi szokásait, hiedelmeit.

Időjósítások január hónapra:

Ha újév napján nagy pelyhekben hull a hó,
akkor rövid lesz a tél.

Ha újév napján tiszta, szép, napos az idő,
akkor gazdag gyümölcstermés lesz.

Januárt ha eső veri, kamra, erszény megszenvedi.

Ha vízkereszt vizet ereszt, a tél soká ki nem ereszt.

Pálfordulás ha tiszta, bőven terem mező, pusztá.

Jeles napok januárban

Január 1. – az új év kezdete. Újév napján a fiúgyermekek újévet köszöntő versekkel járták a rokonságot, a szomszédokat, hogy ahova betérnek köszöntőt mondani, oda szerencsét vigyenek.

„Boldog újévet kívánni jöttem én,
Ennek a szép napnak sugárzó reggelén,
Legyen ünnep ez a nap kicsinek és nagynak,
Hozza meg a szabadságot minden jó magyarnak!
Harmatozzék mireánk Isten áldás bőven,
Virradjanak szép napok ránk, ebben az új évben!”

Hiedelmek újév napján

Ki mit csinál újév napján,
az fog vele történni egész évben.

Ha babot, lencsét vagy borsót ettek az év első napján,
akkor sok pénzt, gazdagságot jósoltak a családnak.

Újévkor csak disznópecsenyét ettek, mert a disznó kitúrja, de a szárnyas jószág elkaparja a szerencsét. A tepertős pogácsa a bőséget, a gazdagságot jelképezte újév napján, ezért a gazdasszonyok a következő ételeket készítették újév napjára: malacpecsenye, kocsonya, bableveles füstölt oldalassal, csülökkel, lencseleves, többféle rétes és tepertős pogácsa.

Január 6. – Vízkereszt vagy háromkirályok napja

Ilyenkor szentelték a házakat – gonoszűző, szerencsét varázsoló nap. Ezen a napon kezdődik a farsangi időszak. A vízkereszt próbabálok alkalmával csak úgy találomra összejött a fiatalság, és a helybeli citerás vagy harmonikás muzsikájára táncoltak. Ezek a próbabálok nagyobb pajtásban voltak, ahol elfértek a táncolók. Ha a farsang hosszú volt, akkor sok lakodalmat tartottak. Ha rövidebb volt, akkor kevesebb volt a lakodalom, mert a hamvazószerda már a nagybőjt elejét jelezte. Januárban elővették a gúgyelának elkészített kenderkócot, és fonni kezdtek az asszonyok. Összegyűltek egy-egy háznál esténként a fonók alkalmával. Ilyenkor meséket, boszorkányos hiedelmeket mondtak az idősebb mesemondó asszonyok vagy férfiak, a fiatalság pedig dalolt. A legények különféle huncutságokat találtak ki, főleg a lányokkal évdtek. Beöltöztek papnak, ministránsnak, ördögnek, és a lányokat gyóntatták. Ha

valamelyik lányra nehezteltek, akkor bűnösnek nyilvánították, és az ördögök kivitték a pitvarba, ahol összekormozták, összezsípták. A fősvény gazdát, aki nem adott nekik bort vagy pálinkát, megviccelték. A szekerét szétszedték, és fent, a háztetőn újból összerakták. A gazda pedig törte a fejét, hogy került a szekere a háza tetejére.

A farsangi idő alkalmával a fonók végén rögtönzött tánc is volt, ha a házigazda és a gazdasszony megengedte.

A fonókban sok boszorkányos történet is elhangzott. A régi palócok nagyon babonások voltak, minden természeti jelenségből boszorkányságra következtettek.

Az Ipoly menti ártéri rétek vagy a falvakhoz közeli mocsaras rétek gázkigőzölge is félelemmel töltötte el a babonás palócokat. Az esti homályban a kigőzölgo gáz mint kis lángocskák világítottak. Voltak falvak, ahol ezeket lúdvérceknek, de volt, ahol matikuszoknak nevezték.

A farsangi időben fogadták meg a gazdák az aratópárokat, a kaszást és a marokszedőt. Meghívták az aratópárt ebédre, és tojáson sült kolbásszal vendégtették meg őket, valamint tepertős pogácsával. Ekkor beszélték meg a munkájukért járó bért, ami nem pénz volt, hanem termés. Alkudtak és ahogy sikerült meg egyezniük, annyi bért, terményt kaptak. Nem írták le szerződésben, mert az adott szó szent volt, azt megmásítani már nem lehetett. Ezt kézfogással pecsételték meg. A gazdának és a felfogadott munkásnak is becsületbeli kérdés volt az egyezés betartása. A már megfogadott marokszedő lánynak, asszonynak a nagymosásnál kellett még segítenie, főleg a vászonruhák lugzásánál és a folyóvízben való mosásnál. Ekkor történt a téli nagymosás is, amikor a patak vagy a folyó jól befagyott. A kilúgozott vászonruhát levitték a vízhez, ahol a gazda léket vágott. A léken keresztül a mosósuk segítségével kiemelt vízzel paskolták a vászonruhákat mindaddig, amíg tiszta nem lett, a hamus, lúgos víz ki nem ment a vászonruhákból. Aztán a férfiak szekéren hazahordták, mert a vízzel megszívódott vászon nagyon nehéz volt. A kerítésekre teregették, hogy jól kifagyjon, kifehéredjen.

Januárban szárították az őszi kiszedett tökmagot. Nagy tepsikre rakták, s amikor kenyeret sütött a gazdasszony, már meleg volt a kemence, a tökmagos tepsiket a kemence tetejére rakták, hogy ott jól megszáradjon. A tökmagolaj sajtolása a tökmag szárítása után történt. A tökmagolaj előállításának több munkafolyamata volt. Ezt már a nagybőjti időre készítették elő.

Lőrincz Sarolta Aranka

„Palóc dédanyáink kelengyész ládája” nyomán

A CSEMADOK NTV 2026-os évének programja

Január - december	Tarjuk fel és orizzuk meg értékeinket	Nagykurtosi járas
Január - december	Kiall tasok megszervezése – Csemadok 75.	Nagykurtosi járas
Január - február	Evzaro taggyulesek	Regio
Január 16.	Koccintas Mikszath Kalman szuletesnapjan	Szklabonya
Marcius 12.	Tompa Mihaly Orszagos Verseny - jarasi fordulo	Ipolynyek
Marcius 15.	Megemlekezes az 1848/49-es szabadsagharcrol	Bussa
Aprilis - oktober	Mikszath irodalmi kavehazi beszélgetesek	Regio
Majus 2.	Kubanyi Lajos Emleknep	Alsoesztergaly
Majus 15.	Tavaszi valasztmanyi ules	Lukanenye
Majus 22.	Balassi Emleknep	Kekko
Majus 29.	Mikszath Emleknep	Szklabonya
Junius 4.	A nemzeti osszetartozas napja	Regio
Junius 13.	JUNIALIS - Jarasi Kulturalis Unnepely	Nagycsalomja
Julius 6-10.	Kortefa - nyari napkozis tabor	Ipolynyek
Augusztus 23.	Szent Istvan - regionalis unnepseg	Nagycsalomja
Szeptember 10.	Nagyjaink Nyomaban	Nagykurtosi járas
Szeptember 20.	Zselyi Nagy Lajos Emleknep	Zsely
Szeptember 21	A magyar drama napja	Alsosztregova
Oktober 6.	Az aradi vertanuk napja	Regio
Oktober 9.	Madach Emleknep	Alsosztregova
Oktober 10-11.	OSZIROZSA - 27. orszagos notaverseny	Ipolynyek
Oktober 18.	Ipolyi Arnold Emleknep	Ipolykeszi
Oktober 23.	Regionalis megemlekezes az 56-os esemenyekrol	Regio
November 13-16.	Anyanyelv hete	Regio
November 21.	Oszi valasztmanyi ules, a magyar szorvany napja	
Deceber 12.	Zselyi Aladar Emleknep	Bussa, Csalar

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának Facebook-profilja: <https://www.facebook.com/csemadokNTV/>
A Csemadok honlapja: www.csemadok-hu.eu; A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet honlapja: csemadok.sk/intezet

E lapszám megjelenését a Bethlen Gábor Alap és
a Kisebbségi Kulturális Alap - SZK támogatta.

KÜRTÖS Közéleti havilap. Kiadja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. A kiadásért felel Kliment Éva, a CSNTV elnöke, telefon: 0907/84 22 67. Főszerkesztő Bodzsár Gyula, telefon: 0918/19 63 37. Szerkesztő: Hrubík Béla. Műszaki szerkesztő: Kliment Éva. Korrektúra: Németh Ágota. Levélcím: 991 28 Vinica, Nekyjská 397/27. E-mail: csemadokntv@gmail.com. Telefon: 0907/85 62 96. Nyilvántartási szám: EV 1419/08. ISSN 1336-3972. IČO 00 419 621. Nyomda: Csemadok OV Velký Krtíš. Terjeszti: a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. Ára 1,00 EUR. Megjelenik 800 példányszámban. A szerkesztőség álláspontja nem minden esetben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.